

SIBIRO MERGAITĖS

Pernai metų vasarą, buvdamas Lietuvoje, turėjau progos pažinti vieną iš tų mergaičių, kurios Sibiro kalinių stovykloje sukūrė tą nuostabią maldaknygę „Marija, gelbėk mus“ su giliomis ir nepaprastai gražiomis maldomis. Maldaknygę bent dviem laidom išleido „Ateitis“. Ji taip pat buvo išversta ir išleista keliomis svetimomis kalbomis.

Atsitiko, kaip paprastai atsitinka svečiuose, pritrūko laiko daugiau išsikalbėti. Jau grįžęs namo, parašiau laišką prašydamas daugiau papasakoti apie maldaknygės istoriją. Vėlykoms gavau laišką iš Lietuvos. Cituoju: „Apie maldaknygę nedaug ką galėsiu parašyti. Kai ji gimė, viskas buvo draudžiama. Dirbome kiekviena atskirai, pasislėpę. Žinau, kad daug prisidėjo mokytoja Dirsytė, Li-

na Višcutė iš Kauno, Lionytė, Olytė Baranauskaitė iš Jonavos. Pirmųjų dviejų likimo nežinau. Lionė mirusi (vėžiu). Olytė, dabar Čiurlienė, gyvena Kaune. Aš ten būdama, maldaknygę perrašinėju ir išsiuvinėjau viršelį, kuris buvo iš juodo šilko (pamušalo). Siuvinėjau siūlais, išardytais iš kokio nors rūbo — medžiagos. Maldaknygė buvo maždaug degtukų dėžutės dydžio. Viršelio viduje — kryžius, o kamputyje — ornamentelis, panašus į rūtos šakelę. Po 35 metų Kauno poliklinikose sutikau Lionytę (buvo vienas mėnesis iki jos mirties) ir jos seserį Reginą, viską išsiaiškinome, išsikalbėjome, po to jos aplankyti atėjo Olytė ir taip susitikome — labai jaudinomės, verkėme. Olytė atsinešė tą pačią, mano perrašytą ir suklijuotą maldaknygę.

(Aš grįždama savo pamečiau.) Tai buvo jaudinantis susitikimas”.

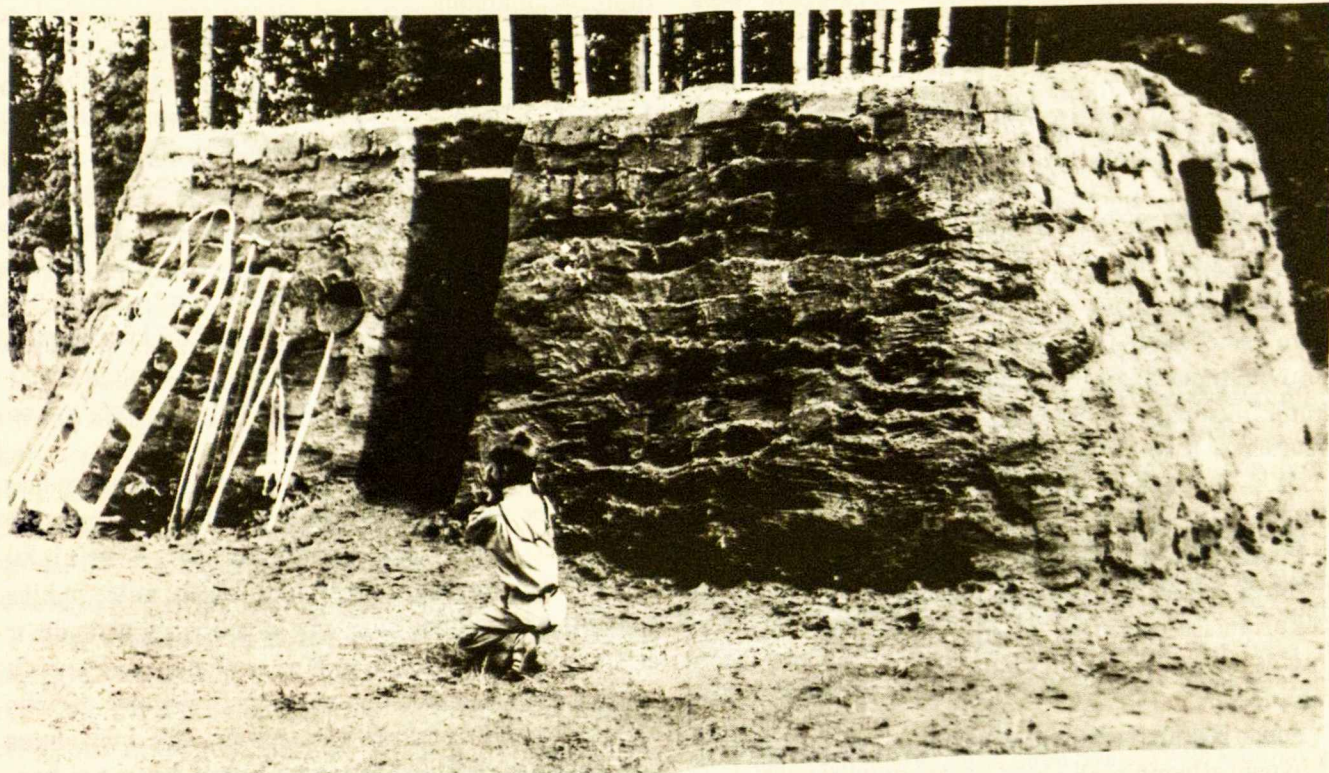
Taip rašo Laimutė Menkevičienė, gyvenanti Marijampolėje.

Įdomus faktas: Laimutė, išėjusi savo Golgotos kelią, išvargusi Sibiro vargus, grįžusi Marijampolėje gyveno tame pačiame kieme (tada nebuvo galima pasirinkti, kur gyvensi), kur gyveno ją tardęs ir kankinęs kegebistas. Laimutė sako: „Jis nudavė, kad jis manęs nepažįsta, tai ir aš jo nepažinau”.

Naumiesčio kapinėse, prie mūsų buvusio kapeliono, kun. Kazimiero Garmaus kapo, susipažinom su kita, iš Sibiro grįžusia, tremtine. Ji mums pasakojo šį atsitikimą.

„Mūsų miestelyje surengė tremtiniams pagerbti minėjimą. Rengėjai išprovokavo mane, kad pasakočiau apie 41-jų metų trėmimus. Aš tik pasakiau tiek: sumetė mus kaip daiktus į sunkvežimius ir vežė, o toliau tepasakoja Jonas (tas Jonas įteikdinėjo tremtiniams rožes). Jis geriau žino, nes jis mane trėmė. Na ir pakilo dūmai ir užsidegė ugnis”.

Kun. J. Šeškevičius

Durpinė jurta, kurioje nuo šalčio gynėsi lietuviai Sibire.

Nuotr. Viktoro Kučo